

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

Esas Sayısı : 2018/2 (Değişik İşler)

Karar Sayısı : 2018/1

Karar Tarihi: 14.2.2018

BAŞVURUDA BULUNAN: Türkiye İşçi Partisi

BAŞVURUNUN KONUSU: Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından açılan ve Anayasa Mahkemesinin 20.7.1971 tarihli ve E.1971/3, K.1971/3 sayılı kararıyla Türkiye İşçi Partisinin temelli kapatılmasına karar verilen davanın, davalının lehine yargılamanın yenilenmesi yoluyla yeniden görülmesi ve Partinin temelli kapatılmasına ilişkin kararın kaldırılmasına karar verilmesi talebidir.

I. BAŞVURUNUN GEREKÇESİ

Başvurucu, davalı Türkiye İşçi Partisinin gerek Anayasa gerekse 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu ile yapılan düzenlemeler nedeniyle lehe yargılamanın yenilenmesi talebinde bulunmakta ve yargılamanın yenilenmesi suretiyle davalı Parti hakkında verilen temelli kapatma kararının kaldırılmasına karar verilmesini talep etmektedir.

II. BAŞVURUNUN İNCELENMESİ

1. Başvuru dilekçesi, Raportör Sadettin CEYHAN tarafından hazırlanan rapor, ilgili Anayasa ve kanun hükümleri okunup incelendikten sonra gereği görüldüğü düşünülür:

2. Yargılamanın yenilenmesi talebine konu dava, Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından Türkiye İşçi Partisinin devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğü temel ilkesine aykırı hareket ettiği gerekçesiyle temelli kapatılmasına karar verilmesi talebiyle açılan davadır.

3. Söz konusu davada, Anayasa Mahkemesi 20.7.1971 tarihli ve E.1971/3, K.1971/3 sayılı kararıyla;

“Yukarıda ayrıntılarıyla gösterilen gerekçelere ve incelenen belgelerde partice ileri sürülen görüş ve benimsenen tutumlara göre davalı Türkiye İşçi Partisi, Anayasa'nın 57. maddesinin birinci fıkrasının ilk cümlesinin (Siyasî partilerin.... faaliyetleri, Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmezliği temel hükmüne uygun olmak zorundadır.), 648 sayılı Siyasî Partiler Kanununun dördüncü kısmında yer alan 89. maddesinin (Siyasî Partiler, Türkiye 'Cumhuriyeti ülkesi üzerinde millî veya dinî kültür farklılıklarına yahut dil farklılığına dayanan azınlıklar bulunduğunu ileri süremezler. Siyasî partiler Türk dilinden ve kültüründen gayri dil ve kültürleri korumak veya geliştirmek veyahut yaymak yoluyla Türkiye Cumhuriyeti ülkesi üzerinde azınlıklar yaratarak millet bütünlüğünün bozulması amacını güdemezler.) kurallarına aykırı davranmış bulunmaktadır. Bu ilkelere aykırı davranan bir partinin ise, Anayasa'nın 57. maddesinin birinci fıkrasının son cümlesinin (Bunlara uymayan partiler temelli kapatılır.) kuralı ile 648, sayılı Siyasî Partiler Kanununun 111. maddesinin 2 sayılı bendinin, (Parti Genel Kongresince veya Merkez Karar Organı veya Merkez Yönetim Organınca bu kanunun dördüncü kısmında yer alan maddelerin hükümlerine aykırı karar alınması ya da genelge veya bildirimler yayınlanması durumunda Anayasa Mahkemesince siyasî partinin kapatılmasına karar verileceğini) bildiren kuralı uyarınca temelli kapatılması gerektiğinden, davalı parti temsilcilerinin

savunmalarının reddi ile Türkiye İşçi Partisinin temelli kapatılmasına, 648 sayılı Kanunun 115. maddesinin gerekleri yerine getirilmek üzere kararın örneklerinin Başbakanlığa İçişleri ve Maliye Bakanlıkları ile Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilmesine karar verilmelidir.

SONUÇ :

Anayasa'ya aykırı davrandığı anlaşılan Türkiye İşçi Partisinin, Anayasa'nın 57. maddesi. Siyasî Partiler Kanununun 89. maddesi ile 111. maddesinin iki sayılı bendi uyarınca temelli kapatılmasına, karar Örneklerinin 648 sayılı Kanunun 115. maddesinin gerekleri yerine getirilmek üzere Başbakanlığa, içişleri ve Maliye Bakanlıkları ile Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilmesine, oybirliğiyle 20/7/1971 gününde karar verildi."

şeklinde karar vermiştir.

4. 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 52. maddesinde, siyasi partilerin kapatılmasına ilişkin davaların 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun davanın mahiyetine uygun hükümleri uygulanmak suretiyle dosya üzerinden inceleneceği ve kesin karara bağlanacağı hükme bağlanmıştır. Aynı şekilde, 6216 sayılı Kanun'un 67.maddesine göre siyasi parti kapatma davalarında yargılamanın yenilenmesi 5271 sayılı Kanun hükümlerine göre istenebilmektedir.

5. Yargılamanın yenilenmesi, hükmün esasını değiştirecek nitelikteki olguların hükmün kesinleşmesinden sonra ortaya çıkması durumunda yeniden yapılacak yargılama ile kesin hükmü ortadan kaldırabilen olağanüstü kanun yollarından biridir.

6. 5271 sayılı Kanun'da yargılamanın yenilenmesi talebinde kimlerin bulunabileceği özel olarak düzenlenmemekle beraber "Yenileme istemi hakkında uygulanacak hükümler" başlıklı 317. maddesinin (1) numaralı fıkrasında kanun yollarına başvurma hakkındaki genel hükümlerin yargılamanın yenilenmesi talebi hakkında da uygulanacağı belirtilmiştir.

7. 5271 sayılı Kanun'un "Kanun Yolları" başlıklı Altıncı Kitabının "Genel Hükümler" başlıklı Birinci Kısımında kanun yollarına başvuru yapma hakkı olacaklara ilişkin genel kurallara 260, 261 ve 262. maddelerinde yer verilmiştir.

8. Anılan maddelerde mahkeme kararlarına karşı Cumhuriyet savcısı, şüpheli, sanık ve 5271 sayılı Kanun'a göre katılan sıfatını almış olanlar ile katılma isteği karara bağlanmamış, reddedilmiş veya katılan sıfatını alabilecek surette suçtan zarar görmüş bulunanların kanun yollarına başvurabileceklerinin belirtildiği ve ayrıca müdafiliğini veya vekilliklerini üstlendikleri kişiler adına avukatlarının, şüpheli veya sanığın yasal temsilcisinin ve eşinin de kanun yollarına başvuru hakkının kabul edildiği görülmektedir.

9. Siyasi parti kapatma davalarında ise davalı siyasi partiler sanık sıfatıyla yargılamanın yenilenmesi yoluna başvurabileceklerdir. 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'nun 15. maddesinde "Partiyi temsil yetkisi genel başkana aittir. Kanunlardaki özel hükümler saklı kalmak kaydı ile parti adına dava açma ve davada husumet yetkisi, genel başkana veya ona izafeten bu yetkileri kullanmak üzere parti tüzüğünün göstereceği parti mercilerine aittir... Genel başkanlığın herhangi bir sebeple boşalması halinde, büyük kongre toplanıncaya kadar, merkez karar ve yönetim kurulu partiyi temsil yetkisini kendi içinden seçeceği bir üyeye tevdi eder ve en geç kırkbeş gün içerisinde büyük kongreyi toplantıya çağırır." denilmektedir. 2820 sayılı Kanun'un bu hükümlerine göre genel başkan, parti tüzüğünde gösterilen merciler veya genel başkanlığın boşalması halinde merkez karar ve yönetim kurulunun kendi içinden seçeceği bir üye partiyi temsilen yargılamanın yenilenmesi başvurusunda bulunabilecektir.

10. Başvurucunun yasal temsilcisi dilekçesinde Partinin kurucular kurulu üyesi olduğunu ve kurucular kurulu kararıyla Türkiye İşçi Partisi adına söz konusu başvuruyu yaptığını belirtmiştir. Başvuruda bulunan Türkiye İşçi Partisi 2017 yılında gerekli bildiri ve eklerini İçişleri Bakanlığına vermek suretiyle tüzel kişilik kazanmıştır. Ancak başvurunun temsilcisi, Anayasa Mahkemesinin 20.7.1971 tarihli ve E.1971/3, K.1971/3 sayılı kararıyla kapatılan Türkiye İşçi Partisini temsile yetkili bir görevlisi olduğunu ortaya koymadığı gibi böyle bir durumu ileri de sürmemiştir.

11. 5271 sayılı Kanun'un 319. maddesinin (1) numaralı fıkrasında *“Yargılamanın yenilenmesi istemi, kanunda belirlenen şekilde yapılmamış veya yargılamanın yenilenmesini gerektirecek yasal hiçbir neden gösterilmemiş veya bunu doğrulayacak deliller açıklanmamış ise, bu istem kabule değer görülmemektedir reddedilir.”* denilmiştir.

12. Yargılamanın yenilenmesi talebiyle Mahkememize başvuruda bulunan başvurunun 5271 sayılı Kanun'a göre kanun yollarına başvurma hakkı bulunmadığından yargılamanın yenilenmesi yoluna başvurulabilmesi de olanaklı değildir. Dolayısıyla Kanun'da belirlenen şekilde yapılmayan talebin kabule değer görülmemektedir reddine karar vermek gerekmektedir.

13. Açıklanan nedenlerle başvuran Partinin yargılamanın yenilenmesi talebinin reddi gerekir.

III. HÜKÜM

Anayasa Mahkemesinin 20.7.1971 tarihli ve E.1971/3, K.1971/3 sayılı kararıyla kapatılan Türkiye İşçi Partisinin lehe yargılamanın yenilenmesi suretiyle davalı Parti hakkında verilen temelli kapatma kararının kaldırılmasına karar verilmesi talebini içeren başvurunun REDDİNE, 14.2.2018 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan
Zühtü ARSLAN

Başkanvekili
Burhan ÜSTÜN

Üye
Serdar ÖZGÜLDÜR

Üye
Serruh KALELİ

Üye
Osman Alifeyyaz PAKSÜT

Üye
Recep KÖMÜRCÜ

Üye
Nuri NECİPOĞLU

Üye
Hicabi DURSUN

Üye
Celal Mümtaz AKINCI

Üye
Muammer TOPAL

Üye
M. Emin KUZ

Üye
Hasan Tahsin GÖKCAN

Üye
Kadir ÖZKAYA

Üye
Rıdvan GÜLEÇ

Üye
Recai AKYEL

Üye
Yusuf Şevki HAKYEMEZ